2024/1713

14.6.2024

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2024/1713,

13. juuni 2024,

mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustusega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Selleks, et liikmesriigid saaksid ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames aluslepingu artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks võetavaid liidu meetmeid rahastada, loodi nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509 [1] Euroopa rahutagamisrahastu. Vastavalt otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 1 lõikele 2 kasutatakse Euroopa rahutagamisrahastut eelkõige selliste abimeetmete rahastamiseks nagu kolmandate riikide ning piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide sõjaliste ja kaitseküsimustega seotud suutlikkuse suurendamise meetmed.

(2) Euroopa Liidu 2016. aasta üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias määratakse kindlaks eesmärgid tugevdada julgeoleku ja kaitse valdkonda, panustada liidust idas asuvate riikide ja ühiskondade vastupanuvõimesse, töötada välja konfliktide ja kriiside puhul järgitav integreeritud lähenemisviis, edendada ja toetada piirkondlikke koostöökorraldusi ning tugevdada üleilmset juhtimist, mis põhineb rahvusvahelisel õigusel, sealhulgas rahvusvahelisel inimõigustealasel õigusel ja rahvusvahelisel humanitaarõigusel.

(3) Liit kiitis 21. märtsil 2022 heaks strateegilise kompassi, eesmärgiga muutuda tugevamaks ja võimekamaks julgeoleku tagajaks, milleks tuli muu hulgas suurendada Euroopa rahutagamisrahastu kasutamist partnerite kaitsevõime toetamiseks.

(4) Liit on võtnud endale kohustuse teha tihedat koostööd Moldova Vabariigiga, tuginedes ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelisele assotsieerimislepingule [2] (edaspidi „assotsieerimisleping“), mis hõlmab ka põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, et toetada tugevat, sõltumatut ja jõukat Moldova Vabariiki, ning poliitilise assotsieerumise ja majandusintegratsiooni edendamisele, toetades samal ajal kindlalt Moldova Vabariigi suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides. Assotsieerimislepingu artikli 5 kohaselt tugevdavad liit ja Moldova Vabariik dialoogi ja koostööd ning lähendavad välis- ja julgeolekupoliitika, sealhulgas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) küsimustes järk-järgult oma seisukohti, käsitledes eelkõige konfliktide ennetamise ja rahumeelse lahendamise, kriisiohje, piirkonna stabiilsuse, desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise, relvastuskontrolli ja relvaekspordi kontrolliga seotud küsimusi.

(5) Liit tunnustab Moldova Vabariigi olulist panust liidu ühisesse julgeoleku- ja kaitsepoliitikasse.

(6) Käesolev otsus põhineb nõukogu otsustel (ÜVJP) 2021/2136, [3] (ÜVJP) 2022/1093, [4] (ÜVJP) 2023/921 [5] ja (ÜVJP) 2024/1049 [6] seoses liidu jätkuva kohustusega toetada Moldova Vabariigi relvajõudude suutlikkuse suurendamist prioriteetsete vajaduste valdkondades.

---

[1] Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14).

[2] ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

[3] Nõukogu 2. detsembri 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/2136, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (ELT L 432, 3.12.2021, lk 63).

[4] Nõukogu 30. juuni 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/1093, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (ELT L 176, 1.7.2022, lk 22).

[5] Nõukogu 4. mai 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/921, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (ELT L 119, 5.5.2023, lk 173).

[6] Nõukogu 4. aprilli 2024. aasta otsus (ÜVJP) 2024/1049, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks (ELT L, 2024/1049, 5.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1049/oj).

(7) Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja sai 5. veebruaril 2024 Moldova Vabariigilt taotluse, et liit abistaks Moldova Vabariigi relvajõude nende mobiilsete üksuste, elektroonilise sõjavarustuse ja logistikaüksuste tugevdamiseks.

(8) Abimeetmeid tuleb rakendada, võttes arvesse otsuses (ÜVJP) 2021/509 sätestatud põhimõtteid ja nõudeid, eelkõige vastavust nõukogu ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, [7] ning kooskõlas Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga.

(9) Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriiki ja head valitsemistava, järgides Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Abimeetme loomine, eesmärgid, kohaldamisala ja kestus

1. Moldova Vabariigi (edaspidi „toetusesaaja“) toetamiseks luuakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede (edaspidi „abimeede“).

2. Abimeetme eesmärgid on järgmised:

a) aidata tugevdada Moldova Vabariigi relvajõudude suutlikkust, et suurendada riigi julgeolekut, stabiilsust ja vastupanuvõimet kaitsesektoris kooskõlas liidu üldise Moldova Vabariiki käsitleva poliitikaga;

b) tugineda Euroopa rahutagamisrahastu varasemale toetusele, aidata Moldova Vabariigi relvajõududel suurendada operatiivset tulemuslikkust, vastata kiiremini liidu standarditele ja koostalitlusvõimele ning tänu sellele tsiviilisikuid kriisi- ja hädaolukorra ajal paremini kaitsta;

c) suurendada Moldova Vabariigi suutlikkust osaleda liidu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika sõjalistes missioonides ja operatsioonides.

3. Lõikes 2 sätestatud eesmärgi saavutamiseks rahastatakse abimeetmest surmava jõu kasutamiseks mõeldud lühimaa õhutõrjevarustust.

Abimeetmest rahastatakse samuti varusid ja teenuseid, sealhulgas vajaduse korral tehnilise väljaõppe andmist.

4. Abimeetme kestus on 42 kuud alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 2

Rahastamiskord

1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 9 000 000 eurot.

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt otsusele (ÜVJP) 2021/509 ning Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korrale.

Artikkel 3

Kokkulepped toetusesaajaga

1. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) sõlmib toetusesaajaga vajalikud kokkulepped, tagamaks et toetusesaaja järgib käesoleva otsusega kehtestatud nõudeid ja tingimusi, mis on abimeetme raames toetuse andmise tingimus.

(7) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99).

2. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, millega kohustatakse toetusesaajat tagama, et:

a) abimeetmest toetust saavad Moldova Vabariigi relvajõududesse kuuluvad üksused järgivad asjakohast rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

b) kogu abimeetme raames antud vara kasutatakse nõuetekohaselt ja tõhusalt selleks antud eesmärkidel;

c) kogu abimeetme raames antud vara hooldatakse nõuetekohaselt, et tagada selle kasutatavus ja operatiivne kättesaadavus kogu olelusringi jooksul;

d) abimeetme raames antud vara ei lähe kaduma ning seda ei anta olelusringi lõpus ilma otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komitee nõusolekuta üle muudele isikutele või üksustele kui need, kes on nimetatud kokkulepetes kindlaks määratud.

3. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid abimeetme raames toetuse andmise peatamise ja lõpetamise kohta, kui leitakse, et toetusesaaja on lõikes 2 sätestatud kohustusi rikkunud.

Artikkel 4

Rakendamine

1. Kõrge esindaja vastutab käesoleva otsuse rakendamise tagamise eest kooskõlas otsusega (ÜVJP) 2021/509 ning Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga ning tervikliku metoodikaraamistikuga, mille alusel määratakse kindlaks ja hinnatakse Euroopa rahutagamisrahastu abimeetmete jaoks vajalikke meetmeid ja kontrolle.

2. Artikli 1 lõikes 3 nimetatud tegevust viib ellu Republic of Estonia Centre for Defence Investment (Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus).

Artikkel 5

Seire, kontroll ja hindamine

1. Kõrge esindaja teeb seiret selle üle, kuidas toetusesaaja artiklis 3 sätestatud kohustusi täidab. Kõnealust seiret kasutatakse selleks, et suurendada abimeetme kaudu toetust saavate Moldova Vabariigi relvajõududesse kuuluvate üksuste teadlikkust artiklis 3 sätestatud kohustuste rikkumise kontekstist ja sellega kaasnevatest riskidest, ning selleks, et aidata vältida selliseid rikkumisi, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi.

2. Varustuse ja varude saatmisjärgne kontroll korraldatakse järgmiselt:

a) tarne kättesaamise tõendamine, mille puhul lõppkasutaja relvajõud allkirjastavad omandiõiguse üleminekul Euroopa rahutagamisrahastu tarnesertifikaadid;

b) inventuuri puudutav aruandlus, mille puhul toetusesaaja esitab igal aastal inventuuriaruande kindlaksmääratud varustusühikute kohta seni, kuni poliitika- ja julgeolekukomitee ei pea seda aruandlust enam vajalikuks;

c) kohapealsed kontrollkäigud, mille käigus abisaaja annab kõrgele esindajale ja Euroopa rahutagamisrahastu audiitoritele taotluse korral juurdepääsu, et teha kohapealseid kontrolle ja Euroopa rahutagamisrahastu auditeid.

3. Kõrge esindaja teeb pärast abimeetme lõpuleviimist lõpphindamise, et teha kindlaks, kas abimeede on aidanud kaasa artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 6

Aruandlus

Rakendamise ajal esitab kõrge esindaja poliitika- ja julgeolekukomiteele iga kuue kuu järel aruande abimeetme rakendamise kohta kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 63. Kooskõlas nimetatud otsuse artikliga 38 annab abimeetmete haldur otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komiteele korrapäraselt aru tulude ja kulude haldamise kohta, edastades sealhulgas teavet seotud tarnijate ja alltöövõtjate kohta.

Artikkel 7

Peatamine ja lõpetamine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 64 otsustada abimeetme rakendamise täielikult või osaliselt peatada.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib soovitada nõukogul abimeede lõpetada.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Luxembourg, 13. juuni 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

N. DE MOOR